

7. Polony, L. (1991). Polski kształt sporu o istotę muzyki [The Polish shape of the dispute over the essence of music], Krakow. (in Polish).
8. Pozniak, W. (1962). Yahymetsky Zdzislaw. Polish Biographical Dictionary. Wroclaw, T. X., pp. 265–266. (in Polish).
9. Pozniak, W. (1967). Studium muzykologii w Uniwersytecie Jagellońskim: W. Poźniak. Studia z dziejów Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Jagellońskiego [Study of musicology at the Jagellonian University: W. Pozniak. Studies in the history of the Faculty of Philosophy and History of the Jagellonian University]: ed. S. Mikucki. Krakow, pp. 440–448. (in Polish).
10. Pozniak, W. (1953). Zdzislaw Yahymetsky as a music and theater critic, *Pamiętnik Teatralny* [Theater diary]: quarterly magazine devoted to the history and criticism of the theater. no. 4 (8). pp. 238–246. (in Polish).
11. Prof. dr hab. Alicja Jarzębska. URL: http://www2.muzykologia.uj.edu.pl/pracownicy/Jarzebska_Alicja.htm (дата звернення: 09/04/2019).
12. Przybylski, T. (2004). Beginnings of musicological studies in Krakow, *Polski Rocznik Muzykologiczny* [Polish Musicological Year], Musicologists Section of the Polish Composers Union. Warsaw, pp. 230–236. (in Polish).
13. Woźna-Stankiewicz, M., Lewicki, M. and Sitarz, A. (2011). Zdzisław Jachimecki (1882–1953): twórca muzykologii w Uniwersytecie Jagiellońskim. [Zdzislaw Yahymetsky (1882–1953): creator of musicology at the Jagiellonian University], Exhibition catalog, November 24 – December 7, 2011. Krakow: Jagiellonian Library. (in Polish).

УДК 785.6:793.31 (477)

DOI: <https://doi.org/10.25128/2411-3271.19.1.20>

Людмила Щур

<https://orcid.org/0000-0002-6432-7219>

асистент

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

luckiness956@gmail.com

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ АНСАМБЛЮ-ЛАБОРАТОРІЇ ЕТНОХОРЕОГРАФІЇ ЗАХІДНОГО ПОДІЛЛЯ

У статті висвітлено питання щодо шляхів дослідження, збереження і пропаганди танцювальних традицій Західного Поділля. Розроблено та здійснено характеристику структурно-функціональної моделі творчої лабораторії етнохореографії Західного Поділля, яка реалізується у діяльності танцювального ансамблю “Веснянка” Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Ключові слова: танцювальні традиції, структурно-функціональна модель, блоки моделі, ансамбль-лабораторія, Західне Поділля.

Людмила Щур

асистент

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

СТРУКТУРНО-ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АНСАМБЛЯ-ЛАБОРАТОРИИ ЭТНОХОРЕОГРАФИИ ЗАПАДНОГО ПОДОЛья

В статье отражены вопросы исследования, сохранения и пропаганды танцевальных традиций Западного Подолья. Разработана и осуществлена характеристика структурно-

функціональної моделі, которая реалізується в діяльності танцювального ансамблю “Веснянка” Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Ключевые слова: танцювальні традиції, структурно-функціональна модель, блоки моделі, ансамбль-лабораторія, Західне Поділля.

Liudmyla Shchur

Assistant

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University

**STRUCTURAL-FUNCTIONAL MODEL OF ACTIVITY
TO THE ENSEMBLE-LABORATORY OF ETHNOCHOREOGRAPHY
OF WESTERN PODILLYA**

Scientifically-research work of creative laboratory from maintenance of dancing traditions of Western Podillya, what caddis “Vesnianka” of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University created on the base of dancing ensemble, sent to bringing in of wide circle of student young people, them searching-scientifically-artistic activity, that, to our opinion, is important and effective direction of spiritual and cultural development of personality.

The structural-functional model of activity of ensemble-laboratory of ethnography of Western Podillya as a graphic image, in that there is appropriate intercommunication between clearly certain components, worked out by us consists of two basic blocks: the first block is contextual of functioning of folk choreographic culture, the second block is structural elements of folk dances.

In the first block such components are included: folklore expeditions, informants, catalogues of audio libraries, traditional instrumental ensemble, educational process, workshop of traditional suit, masterclasses, museum of folk choreographic culture, concerto activity.

Unorganized by us folklore expeditions, as practical searching-research work of students, sent to the exposure and economies of dancing standards, that exist on Western Podillya.

One of important terms during work there is intermingling with informants and clear fixing of the collected materials in folklore expeditions.

An essential component of traditional dance is musical accompaniment. With the aim of reconstruction on to the faculty of arts of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, the traditional instrumental ensemble of “Kaperush” is created.

By us the worked out special courses on themes: “Study of traditional dances of Western Podillya” and “Round dance with singing of Western Podillya”, and also systematic practical employments, on that students meet and study traditional dances of Western Podillya region, that, in turn, inculcate the acquired abilities and skills in passing by them pedagogical practice in general educational establishments of city of Ternopil and area, are conducted.

At creation of corresponding choreographic character, a how hardly not the most important role is played by a stage suit and essential elements that is used in folklore dance. In fact a stage folk suit is the creative decision of ethnographic folk suit from modern aesthetic positions.

The work of the creative laboratory provides for close cooperation with the Ternopil regional methodical center of folk art, which today is one of the active propagandists and a kind of defender of the traditional folk art of our region.

Various research work of ensemble-laboratory stipulated us in organization of “Museum of folk choreographic culture of Western Podillya”.

One of key tasks in-process ensemble-laboratory there are realization of various artistic projects and participating in concerto activity, competitions-festivals of choreographic art of different grades, that assists skills of a stage experience and professional height.

To the second block (structural elements of folk dances) enter: composition, dramaturgy, plot, styling, musical accompaniment, rhythmic formula, cadence, vocabulary, suit, attribute. Here done description of every element of folk dance.

Undertaken a study showed that, due to unity of maintenance and form, a choreographic culture influences on forming of personality and executes such functions of socialization, as informing-cognitive, communicative, in a civilized manner-creative and aesthetic.

From here, creation and activity of ensemble-laboratory are the effective means of bringing in youth to scientifically-research work that promotes them spiritual, in a civilized manner – to aesthetic and professional development.

Keywords: *dancing traditions, structural-functional model, model blocks, ensemble-laboratory, Western Podillya.*

У сучасних умовах глобалізаційного розвитку суспільства є гостра необхідність збереження та розвитку культурних надбань українського народу. Пріоритетні завдання розв'язання цієї проблеми – усвідомлення унікальності та неповторності духовної спадщини кожного регіону й етносу.

Особливої актуальності сьогодні набуває наукове осмислення розвитку різних видів культурно-мистецької творчості українців. Серед різноманіття мистецьких жанрів яскравим феноменом представлена народна хореографічна культура, яка займає окреме й особливе місце серед культурної спадщини, адже притаманними саме їй виразовими засобами розкриває сутність і характер нашого народу, в художніх формах відображає явища, взяті безпосередньо з його побуту та праці, репрезентує багатство народної моралі, повагу до родових традицій своїх предків з їх духовною поетикою, красою та ідеалами.

Для збереження і розвитку народних хореографічних традицій у сучасному соціокультурному просторі потрібно докладати зусиль не лише з боку держави, а й наукових інституцій, навчальних закладів та хореографічних колективів як професійного, так і аматорського рівнів.

На початку ХХІ століття відчувається активне поживлення наукових досліджень регіональних стилістичних ознак української етнохореографії, що сприяє повнішому відтворенню генези та еволюції народної хореографії загалом. Для прикладу, хореографічна культура Східної Галичини висвітлена у дисертаційному дослідженні В. Пастух [9], становлення і тенденції розвитку хореографії Прикарпаття вивчає О. Бігус [2], детальний опис танців Східного Поділля належить В. Тітову [15], танцювальні форми побутування на Житомирщині досліджує О. Помпа [11], особливості розвитку хореографічного мистецтва на Слобожанщині висвітлює К. Островська [8], хореографічну культуру Волині досліджує І. Степанюк [13].

Однак питанням історії та розвитку народної хореографічної культури Західного Поділля, яка займає чільне місце у хореографічному мистецтві України загалом, уваги приділено недостатньо.

Мета статті – охарактеризувати діяльність ансамблю-лабораторії етнохореографії Західного Поділля, що відображена у структурно-функціональній моделі, де основна увага спрямована на виявлення та збереження народних танцювальних традицій досліджуваного регіону.

Для вивчення особливостей роботи певної системи та її призначення у взаємозв'язку з внутрішніми й зовнішніми елементами тепер є розробки структурно-функціональних моделей, для прикладу: Л. Гринь [4], А. Зарицької [6], Л. Пілецької [10] та інших, які підтверджують ефективність їх реалізації у роботі, де чітко відображено мету, завдання, причину створення й організовану сукупність елементів і зв'язків між ними.

Науково-дослідницька робота творчої лабораторії, яка створена на базі танцювального ансамблю “Веснянка” ТНПУ ім. В. Гнатюка, спрямована на залучення широкого кола студентської молоді, їх пошуково-наукової та мистецької діяльності, що, на нашу думку, є одним із ефективних шляхів щодо збереження, відтворення та передачі традицій народної хореографічної культури Західного Поділля.

Ансамбль-лабораторія етнохореографії об'єднує у своїй діяльності студентів та викладачів, учнів та вчителів загальноосвітніх шкіл, керівників танцювальних, фольклорно-етнографічних колективів, працівників центрів народної творчості на базі спільних творчих

інтересів для створення, розробки і реалізації нових засобів та ідей науково-дослідницької діяльності.

Як стверджує В. Рожок, у творчій лабораторії, яка не є обтяженою суто навчальними вимогами і звітністю, студент стає самостійнішим і активнішим у пошуку власного “Я” в колективній творчості. Це – своєрідний стартовий майданчик для утвердження студента як пошуковця або студента, як артиста, а в майбутньому – як професійного компетентного фахівця, котрий прагне до інновацій і застосування знань та навичок у творчій роботі. За таких умов участь у діяльності лабораторії стає важливою частиною творчої самореалізації студента [12].

У філософському енциклопедичному словнику В. Шинкарука структура (лат. *structura* – будова, розміщення, порядок) – спосіб закономірного зв’язку між складовими предметів і явищ природи й суспільства, мислення та пізнання, сукупність істотних зв’язків між виділеними частинами цілого, що забезпечує його єдність; внутрішня будова чого-небудь [16, с. 611]. Термін “модель” (лат. *modus* – міра) – у загальному розумінні аналог (графік, схема, знакова система, структура) певного об’єкта (оригіналу), фрагмента реальності, артефактів, витворів культури, концептуально-теоретичних утворень тощо [16, с. 391].

Структурно-функціональна модель діяльності ансамблю-лабораторії етнографії Західного Поділля, котру ми розробили у вигляді графічного зображення, в якому наявний закономірний взаємозв’язок між чітко визначеними компонентами, складається із двох основних блоків: перший блок – *контекстуальність функціонування народної хореографічної культури*, другий блок – *структурні елементи народних танців* (рис. 1).

До першого блоку, що відображає контекстуальність функціонування ансамблю-лабораторії, належать такі складові діяльності: фольклорні експедиції, робота з інформантами, створення каталогів аудіо-відеотек, забезпечення музичного супроводу до танців традиційним інструментальним ансамблем, формування теоретичних основ хореографічної культури у навчальному процесі, робота майстерні традиційного костюма, проведення майстер-класів, організація концертної діяльності, що сукупно утворюють музей народної хореографічної культури.

Рис. 1. Структурно-функціональна модель діяльності ансамблю-лабораторії етнохореографії Західного Поділля

Зорганізовані з нашої ініціативи, починаючи з 2014 року, фольклорні експедиції Західним Поділлям, зокрема у Борщівській, Бучацькій, Бережанській, Чортківській, Заліщицькій, Гусятинській і Терехівській районах, у вигляді практичної та пошуково-дослідницької роботи, спрямовані на виявлення й збереження танцювальних зразків, які побутують у досліджуваному регіоні.

Як зазначає В. Дорошенко, “збирання, фіксація, вивчення танцювального фольклору в наш час є актуальним ще й тому, що його багатства нерідко дуже швидко зникають разом зі своїми носіями, особами похилого віку, і ми повинні квапитися, щоб устигнути зібрати їх якомога повніше /.../ Перш, ніж починати збирати фольклор, потрібна серйозна підготовка. Мабуть, найскладніше – це зуміти відрізнити справжнє, цінне від випадкового або запозиченого, що можливо лише за умови загальної підготовки й розуміння етнографічних особливостей краю, його природи, історії, характерних ознак побуту, культури і та ін.” [5, с. 155].

Інформанти. Однією з важливих умов під час роботи у фольклорних експедиціях є спілкування з інформантами та чітка фіксація зібраних матеріалів. За Н. Тарасовою, “є кілька способів їх фіксації: практичне опанування, кінофотографування і нотація хореографічного тексту, також нотація музики і запис тексту пісень. Фіксують умови існування, розповіді-характеристики танцю виконавцями, різні коментарі” [14, с. 54].

Під час спілкування з інформантами ми користуємось питальником, який самі розробили на базі методики збору фольклорної інформації, котру запропонував В. Верховинець у четвертому розділі праці “Теорія українського народного танцю” [3, с. 122–124].

Наступні кроки пошукової роботи були спрямовані на дослідження діяльності народних та зразкових аматорських танцювальних ансамблів Західного Поділля, народних фольклорно-обрядових і фольклорно-етнографічних колективів, які створені у різні роки, починаючи з другої половини ХХ століття, в репертуарі яких чільне місце належить місцевим традиційним танцям, веснянкам, іграм, які супроводжуються грою на народних музичних інструментах, а також їх керівників, які працювали й досі працюють у даному регіоні.

Традиційний інструментальний ансамбль. Невід’ємною складовою виконання традиційного танцю є музичний супровід. З метою реконструкції традиційних музичних інструментів, які побутували у Західному Поділлі, на факультеті мистецтв ТНПУ ім. В. Гнатюка створений традиційний інструментальний ансамбль “Каперуш”, учасники якого використовують такі музичні інструменти, як скрипка, цимбали, басоля та бубон, що є типовими під час виконання традиційного музичного супроводу до танців західноподільського регіону.

У спільній роботі з керівником інструментального ансамблю детально проводиться аналіз музики до танців, який визначає її зміст та форму.

Таким чином, визначається характер і манера виконання композиції танцю, його емоційність, ритмічний малюнок, музичний розмір, динамічні акценти, а найголовніше – сюжет танцю. Завдяки такій роботі узгоджується хореографічний малюнок танцю до найдрібніших деталей ритмічного співвідношення музики і танцювальних рухів.

У діяльності ансамблю-лабораторії проводяться зустрічі з регіональними автентичними інструментальними гуртами та іншими колективами, які виконують традиційну західноподільську музику, для прикладу, з інструментальним ансамблем “US Orchestra” (“Українська сільська оркестра”) Національного центру народної культури “Музею Івана Гончара” (місто Київ) у складі Андрія Левченка (бубон), Сергія Постольникова (цимбали, басоля) та Ярини Дронь (скрипка). Творчі зустрічі з учасниками цього гурту відбуваються у форматі обміну досвідом між молодими дослідниками – репрезентація традиційних музичних зразків у власному виконанні, обговорення актуальних питань щодо збереження традиційного музичного супроводу, а також відновлення традиційного інструментарію в інструментальних складах ансамблів Західного Поділля.

Навчальний процес у ТНПУ ім. В. Гнатюка на окремих спеціальностях (“Музичне мистецтво”, “Сценічне мистецтво”, “Початкова освіта”) передбачає формування теоретичних основ хореографічної культури за рахунок таких навчальних дисциплін, як “Основи

хореографії з методикою навчання”, “Танець”, “Культурно-мистецькі програми і хореографія”, “Ритміка”. Відповідно до цього ми розробили спецкурси на теми: “Вивчення традиційних танців Західного Поділля” та “Обрядові танці Західного Поділля”, а також проводимо систематичні практичні заняття, на яких студенти вивчають традиційні танці західноподільського регіону, котрі своєю чергою, впроваджують під час педагогічної практики у загальноосвітніх навчальних закладах міста Тернополя та області.

При доборі та створенні для виконання хореографічних постановок на основі місцевих традицій Західного Поділля, ми керуємося такими основними критеріями:

– критерій доступності: розуміння виконавцями і глядачами танцю, його сюжету, змісту, художнього образу та можливість оволодіння виконавською й акторською майстерністю;

– критерій точності: виявлення у танці стилістичних особливостей, що максимально точно репрезентують жанрові особливості та композиційне співвідношення хореографічного і музичного матеріалу;

– критерій професійного зростання: збагачення особистого хореографічного і музичного досвіду для кожного з учасників, який, вони згодом зможуть застосувати у власній практичній діяльності.

Одним з дієвих засобів є профорієнтаційна робота викладачів та студентів серед дітей різного шкільного віку – шляхом залучення їх до народного хореографічного мистецтва. Підтвердженням результативності такого виду роботи є створення дитячої хореографічної студії „Писаночка“, яка була зорганізована у 2010 р. на базі Місійного центру Редемптористів міста Тернополя. У репетиційній роботі хореографічної студії “Писаночка” особливе місце належить систематичному вивченню та репрезентації традиційних місцевих веснянок і гаївок у період Великодніх забав, які й дотепер широко побутують у Західному Поділлі, де учасники ансамблю-лабораторії часто виступають репетиторами та організаторами. Останнім часом, у зв'язку із активним залученням в процесі свята інформантів, які охоче навчають дітей та молодь стародавніх гаївок, учасники ансамблю стають дослідниками, які переймають давні зразки місцевих традицій шляхом відеофіксації, словесних та нотних записів тощо.

В. Дорошенко наголошує, що особливо цінною для хореографа є можливість узяти безпосередню участь у житті подібного свята, стати його живим учасником, увійти у виконання танцю, по-справжньому зрозуміти наявність чогось особливого, самобутнього, відчутти необхідність детального вивчення, проникнення в його неповторний, логічно зумовлений внутрішній ритм [5, с. 156].

Майстерня традиційного костюма. При створенні відповідного хореографічного образу важливу роль відіграють сценічний костюм та реквізити, які використовують у фольклорному танці, адже “сценічний народний костюм є творчим вирішенням етнографічного народного костюма із сучасних естетичних позицій. Він, своїми лініями, особливостями крою, прикрасами, музикальністю (відповідність костюма до характеру і настрою музики) акцентує рухи виконавців, їхні жести, пози, пластику, динаміку виразного дійства. При цьому враховує національний колорит костюма, його вплив на діапазон і характер рухів учасників“, – стверджує Р. Захаров [7, с. 5].

Створенню та поповненню костюмерної ансамблю-лабораторії сприяла налагоджена творча співпраця із студентами й викладачами інженерно-педагогічного факультету ТНПУ ім. В. Гнатюка (спеціальність “014.10 Середня освіта. Трудове навчання та технології”) та викладацьким і студентським складом Тернопільського вищого професійного училища сфери послуг і туризму.

Учасники майстерні танцювального костюма суттєво збагатили сценічний одяг танцювального ансамблю, доповнили його потрібними елементами, виготовили такі яскраві аксесуари, як хустки, різноманітні головні чоловічі та жіночі убори, притаманні одягу західних подолян, реставрували танцювальне взуття, створили сценічний реквізит тощо.

Майстер-класи. У роботі творчої лабораторії передбачена тісна співпраця із Тернопільським обласним методичним центром народної творчості (ТОМЦНТ), який нині є

одним із активних пропагандистів та своєрідним оберегом традиційної народної творчості нашого регіону.

Представники ансамблю-лабораторії часто стають безпосередніми учасниками майстер-класів та семінарів, які організують методисти хореографічного жанру ТОМЦНТ, де актуальними питаннями є створення хореографічних композицій на основі фольклорних танців, що побутують на теренах Західного Поділля, стан та перспективи розвитку аматорського хореографічного мистецтва в Тернополі й області [1].

Концертна діяльність. Одним із ключових завдань у роботі ансамблю-лабораторії є пропаганда народної хореографічної культури Західного Поділля шляхом її реалізації у концертній діяльності, різноманітних мистецьких проєктах та участь у конкурсах-фестивалях хореографічного мистецтва різних рангів, що сприяє навикам сценічного досвіду та професійного зростання.

Від часу створення репертуар ансамблю-лабораторії поповнився такими традиційними танцями західноподільського регіону: “Відбивна полька”, “Падеспанець”, “Каперуш”, “Подільський козачок”, “Плескач”, “Швець”, “Канада”, “Танець з хустинкою”, або “Сім сорок”, “Копана полька”, “Верховина” та ін.

30 травня 2017 року на сцені Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка відбувся святковий концерт танцювального ансамблю “Веснянка” під назвою “Плекаймо у танці майбутнє!”, метою якого була популяризація народного хореографічного мистецтва Західного Поділля шляхом активного залучення студентської молоді до цього виду діяльності.

Одним із дієвих напрямків навчально-практичної діяльності є підготовка студентів до участі у хореографічних конкурсах та фестивалях.

Для прикладу, у 2014 році танцювальний дует ансамблю “Веснянка” став лауреатом III премії на II Міжнародному фестивалі-конкурсі “Перлини мистецтв” (місто Львів); у 2017 році танцювальний ансамбль “Веснянка” – лауреат II премії VI Міжнародного фестивалю-конкурсу хореографічних та вокально-хореографічних колективів “Самоцвіти”, який проходив у Львові; у 2018 році – лауреат I премії II Всеукраїнського фестивалю – конкурсу соло-виконавців, малих форм і творчих колективів інструментального, вокального та хореографічного мистецтва “Файна Україна” (місто Тернопіль); цього ж році – лауреат II премії III Всеукраїнського фестивалю-конкурсу соло-виконавців, малих форм і творчих колективів інструментального, вокального й хореографічного мистецтва “Файна Україна” (місто Тернопіль).

У підсумку, на основі всіх охарактеризованих видів діяльності, учасники ансамблю-лабораторії створили *музей народної хореографічної культури*, де зберігаються *аудіо- та відеокаталоги* з фольклорних експедицій: нотації традиційних зразків, описи танців зі слів інформантів, каталоги аудіозаписів і транскрипцій музичного супроводу до танців, фото- та відеоматеріали; створений каталог паспортизації танцювально-інструментальної музики; сформований своєрідний “Музей митців” відомих керівників танцювальних колективів (біографічні дані та віхи їх творчої діяльності), які зробили особливий внесок у розвиток традиційного танцювального мистецтва західноподільського регіону; поповнюються костюмерна та набір реквізиту.

До другого блоку, що відображає структурні елементи народних танців, належать такі компоненти: композиція, драматургія, сюжет, стилістика, музичний супровід, традиційні ритмоформули, характерні каданси, лексика, костюм, атрибутика.

Усі ці компоненти формують характерну локальну своєрідність як кожного танцю, так і в цілому хореографічну культуру регіону. Відображені у моделі складові взаємодіють між собою, творячи єдність та художню цілісність хореографічного мистецтва.

Дослідження показало, що завдяки єдності змісту і форми народна хореографічна культура Західного Поділля впливає на формування особистості та виконує такі функції соціалізації, як інформативно-пізнавальна, комунікативна, культурно-творча та естетична.

Інформативно-пізнавальна функція виконує передачу, трансляцію танцювального досвіду хореографічної культури Західного Поділля, фіксуючи при цьому зразки традиційного танцювального мистецтва у різні роки їх побутування.

Комунікативна функція хореографічної культури полягає в передаванні танцювального досвіду поколінь та формуванні різноманітних способів і типів спілкування між представниками хореографічного мистецтва й виконує роль збирача етнохореологічних зразків, забезпечуючи живий зв'язок поколінь і закладаючи фундамент для утвердження національної ідентифікації.

Культурно-творча функція хореографічної культури реалізується за допомогою етично-естетичних норм у танці, засвоєння яких необхідне для успішної репрезентації і сприйняття в суспільстві.

Естетична функція хореографічної культури полягає у формуванні певних ціннісних орієнтирів про танець і танцювальних смаків людини, що служить одним з важливих чинників естетичного розвитку особистості [17, с. 24–26].

Отже, дане дослідження підтверджує, що створення та діяльність ансамблю-лабораторії є ефективним засобом залучення молоді до науково-дослідницької роботи, що сприяє передачі й відтворенню танцювальних традицій Західного Поділля; структурно-функціональна модель діяльності ансамблю-лабораторії етнографії Західного Поділля дає змогу в цілому чітко побачити систему науково-дослідницької і творчої роботи задля збереження народної хореографічної культури західноподільського регіону.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архів Тернопільського обласного методичного центру народної творчості. Статистичні дані про стан хореографічного жанру на Тернопільщині у 2015 році. Тернопіль, 2015. 21 с.
2. Бігус О. О. Народно-сценічна хореографія Прикарпатського регіону: становлення та тенденції розвитку: автореф. дис... канд. мистецтвознав. : 26.00.01. Київ, 2011. 18 с.
3. Верховинець В. М. Теорія українського народного танцю. Київ : Музична Україна, 1990. 149 с.
4. Гринь Л. О. Структурно-функціональна модель процесу вокальної підготовки майбутніх акторів: базовий та усвідомлено-реалізаційний етапи. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. Запоріжжя, 2017. № 2. С. 117–123.
5. Дорошенко В. Ф. Народно-сценічний танець як національне надбання хореографічної культури України. *Культура України*. 2013. Вип. 43. С. 150–158.
6. Зарицька А. А. Структурно-функціональна модель формування готовності майбутніх учителів музики до професійної самореалізації. *Молодий вчений*. 2015. № 9 (1). С. 148–152.
7. Захаров Р. В. Сочинение танца. Страницы педагогического опыта. Москва : Искусство, 1989. 237 с.
8. Островська К. В. Особливості розвитку народної хореографії Слобожанщини. *Культура України: зб. наук. пр.* 2015. Вип. 50. С. 160–168.
9. Пастух В. В. Сценічна хореографічна культура Східної Галичини 20-х–30-х років ХХ століття : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.01. Київ, 1999. 20 с.
10. Пілецька Л. С. Структурно-функціональна модель професійної мобільності особистості. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2015. № 1. С. 308–314.
11. Помпа О. Д. Народний танець: генезис та сучасні форми побутування (на матеріалах Житомирщини) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 26.00.01. Київ, 2013. 16 с.
12. Рожок В. І. Музична освіта в Україні на межі століть: реалії, проблеми, перспективи. *Часопис національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського: наук. журнал*, 2009. № 1(2). С. 3–15.
13. Степанюк І. В. Хореографічна культура Волині в контексті танцювального мистецтва України. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2012. Вип. 18 (1). С. 78–82.
14. Тарасова Н. Б. Теория и методика преподавания народно-сценического танца: учеб. пособие. Санкт-Петербург : ИГПУ, 1996. 264 с.

15. Тітов В. С. Народні подільські танці. Хмельницький, 2000. 152 с.
16. Філософський енциклопедичний словник: [1700 статей] / уклад. В. І. Шинкарук та ін.]. Київ : Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди НАНУ, 2002. 742 с.
17. Шариков Д. І. Мистецтвознавча наука хореологія як феномен художньої культури : монографія. Ч. 3. Типологія хореографії. Київ, 2013. 90 с.

REFERENCES

1. *Arkhiv Ternopilskoho oblasnoho metodychnoho tsentru narodnoi tvorchosti* [Archive of the Ternopil Regional Methodological Center of Folk Art] (2015). Statistical data on the state of the choreographic genre in Ternopil region in 2015, Ternopil, 21 p. (in Ukrainian).
2. Bihus, O. O. (2011). "Folk-stage choreography of the Carpathian region: formation and trends of development", Thesis abstract for Cand. Sc.: 26.00.01, Kyiv, 18 p. (in Ukrainian).
3. Verkhovynets, V. M. (1990). *Teoriia ukrainskoho narodnoho tantsiu* [Theory of Ukrainian folk dance], Kyiv, Muzychna Ukraina. (in Ukrainian).
4. Hryn, L. O. (2017). Structural-functional model of the process of vocal training of future actors: the basic and conscious-realization stages, *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Pedagogichni nauky* [Bulletin of the Zaporizhzhya National University. Pedagogical sciences], Zaporizhzhya, no. 2, pp. 117–123. (in Ukrainian).
5. Doroshenko, V. F. (2013). Folk-stage dance as a national heritage of choreographic culture of Ukraine, *Kultura Ukrainy* [Culture of Ukraine], Iss. 43, pp. 150–158. (in Ukrainian).
6. Zarytska, A. A. (2015), Structural-functional model of forming the readiness of future music teachers to professional self-realization, *Molodyi vchenyi* [Young scientist], no. 9 (1), pp. 148–152. (in Ukrainian).
7. Zakharov, R. V. (1989). *Sochinenie tantsa. Stranitsy pedagogicheskogo opyta* [Dance Creation. Pages of pedagogical experience], Moscow, Iskusstvo. (in Russian).
8. Ostrovska, K. V. (2015). Features of the development of folk choreography of Slobozhanshchyna, *Kultura Ukrainy* [Culture of Ukraine], Iss. 50, pp. 160–168. (in Ukrainian).
9. Pastukh, V. V. (1999). "Stage choreographic culture of the Eastern Galicia of the 20th and 30th years of XX century", Thesis abstract for Cand. Sc.: 17.00.01, Kyiv, 20 p. (in Ukrainian).
10. Piletska, L. S. (2015). Structural-functional model of professional mobility of the personality, *Teoretychni i prykladni problemy psykholohii* [Theoretical and applied problems of psychology], no. 1, pp. 308–314. (in Ukrainian).
11. Pompa, O. D. (2013). "Folk dance: genesis and modern forms of life (on materials of Zhytomyr region)", Thesis abstract for Cand. Sc.: 26.00.01, Kyiv, 16 p. (in Ukrainian).
12. Rozhok, V. I. (2009). Music education in Ukraine at the turn of the century: realities, problems, perspectives, *Chasopys natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy im. P. I. Chaikovskoho: nauk. zhurnal* [The journal of the P. I. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine: Sciences. journal], no. 1 (2), pp. 3–15. (in Ukrainian).
13. Stepaniuk, I. V. (2012). Choreographic culture of Volyn in the context of dance art of Ukraine, *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku* [Ukrainian culture: past, modern, ways of development], Iss. 18 (1), pp. 78–82. (in Ukrainian).
14. Tarasova, N. B. (1996). *Teoriya i metodika prepodavaniya narodno-stsenicheskogo tantsa: ucheb. posobie* [Theory and methodology of teaching folk-stage dance: tutorial], Saint Petersburg, IGPU. (in Russian).
15. Titov, V. S. (2000). *Narodni podilski tantsi* [Folk Podillya dances], Khmelnytskyi. (in Ukrainian).
16. Shynkaruk, V. I. et al. (2002). *Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk: [1700 statei]* [Philosophical Encyclopedic Dictionary: [1700 articles]], Kyiv, G. Skovoroda Institute of Philosophy, National Academy of Sciences of Ukraine. (in Ukrainian).
17. Sharykov, D. I. (2013). *Mystetstvoznava nuka khoreolohiia yak fenomen khudozhnoi kultury: monohrafiia* [Art Science choreology as a phenomenon of artistic culture: monograph], Part 3. Typology of choreography, Kyiv. (in Ukrainian).